

Kúria végzése

Az ügy száma: Bhar.III.1.546/2018/3.

A határozat szintje: harmadfok

A tanács tagjai: Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke
Dr. Somogyi Gábor, előadó bíró
Dr. Székely Ákos, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: nyilvános ülés

Az ülés napja: 2019. február 5.

Az ügy tárgya: hűtlen kezelés büntette

Vádlott: III. rendű

Első fok: Debreceni Törvényszék, 26.B.269/2014/122., ítélet, tárgyalás,
2017. július 10.

Másodfok: Debreceni Ítéltábla, Bf.II.771/2017/38., ítélet, tárgyalás,
2018. szeptember 12.

Rendelkező rész

A hűtlen kezelés büntette miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban lévő büntetőügyben az ügyészség által a III. rendű vádlott terhére bejelentett másodfellebbezést elbírálva a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.II.771/2017/38. számú ítéletét a III. rendű vádlott tekintetében helybenhagyja.

Indokolás

I.

- [1] Az ügyben a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Főügyészség B.173/2014/5/I. számon nyújtott be vádiratot, amelyben a III. rendű vádlottal szemben bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntette [2012. évi C. törvény - a továbbiakban: Btk. - 376. § (1) bekezdés, valamint (3) bekezdés a) pont] miatt emelt vádat.
- [2] A Debreceni Törvényszék a 2017. július 10-én kihirdetett 26.B.269/2014/122. számú ítéletével a III. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntettében [Btk. 376. § (1) bekezdés, valamint (3) bekezdés a) pont], és ezért 6 hónapi szabadságvesztésre ítélte, amelynek végrehajtását 1 évi próbaidőre felfüggesztette. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg, és akként rendelkezett, hogy abból a vádlott - a végrehajtás elrendelése esetén - legkorábban a büntetés kétharmad részének letöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.
- [3] A III. rendű vádlott tekintetében kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Debreceni Ítéltábla a 2018. szeptember 12-én meghozott Bf.II.771/2017/38. számú ítéletével a III. rendű vádlottat az ellene bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntette [Btk. 376. § (1) bekezdés, valamint (3) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól felmentette.

II.

- [4] A másodfokú ítélet ellen az ügyész a III. rendű vádlott terhére - bűnösségének megállapítása és büntetés kiszabása végett - jelentett be fellebbezést.
- [5] A III. rendű vádlott és védője a másodfokú ítéletet tudomásul vette.
- [6] A Legfőbb Ügyészség a BF.511/2014/4. számú átiratában az ügyészi fellebbezést - annak indokaival együtt - fenntartotta, és indítványozta, hogy a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét változtassa meg; a III. rendű vádlottat mondja ki bűnösnek bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntetében [Btk. 376. § (1) bekezdés a) pont, valamint (3) bekezdés a) pont], emiatt bocsássa próbára, rendeljen el vele szemben 3.582.098 forint összegre vagyonelkobzást, továbbá kötelezze a vonatkozásában felmerült bűnügyi költség megfizetésére.
- [7] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság által megállapított tényállást részben megalapozatlan, mert az hiányos és téves ténybeli következtetést tartalmaz, a megalapozatlanság azonban a harmadfokú eljárásban a tényállás kiegészítése, helyesbítése, valamint helyes jogkövetkeztetések levonása útján kiküszöbölhető.
- [8] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a III. rendű vádlott által végzett jelentős túlmunkára tekintettel nem lehet olyan következtetést levonni, miszerint a III. rendű vádlott felismerte az I. rendű vádlott vagyonkezelői kötelezettségének a megszegését, és azt, hogy a számlák kibocsátásával vagyoni hátrányt okoz. E tény azonban nem alkalmas az elsőfokú bíróság által megállapítottól eltérő tényállás megállapítására. A III. rendű vádlott által küldött e-mail tartalmára is tekintettel a másodfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a „munkavállaló és egyben megbízott”, kettős jogviszonyban foglalkoztatott III. rendű vádlott nem következtethetett arra, hogy az I. rendű vádlott ezzel megszegi vagyonkezelői kötelezettségét, és a számlák kifizetésével az alkalmazó-megbízó társaságnak vagyoni hátrányt okoz.
- [9] Az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette, hogy a III. rendű vádlott tisztában volt azzal, miszerint a 2009. október 1. napján kelt megbízási szerződése valójában munkaszerződésnek minősült, annak jogszabály által tilalmazott voltáról is tudott. A 2010. július 30-án kötött munkaszerződés tartalma alapján a III. rendű vádlottnak tisztában kellett lennie azzal is, hogy a két szerződésben rögzített munkaköre azonos, így a megbízási szerződésben foglalt díjazásra nem tarthat igényt. Ennek ellenére továbbra is állított ki számlát a megbízási díjról, ezzel fizikailag nyújtva segítséget az I. rendű vádlott tettesi magatartásához.
- [10] A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint a vádlott tudattartalmára vont következtetés során azt is figyelembe kell venni, hogy személyi asszisztensi feladatköre nagyobb rálátást biztosított az I. rendű vádlott kötelezettségeire is. Figyelmen kívül hagyta a másodfokú bíróság azt is, hogy a III. rendű vádlott részére jogszerűen kifizethető túlmunkadíj nagyságrendekkel marad el a részére kifizetett megbízási díjtól.
- [11] Ugyanakkor helytálló a másodfokú bíróság általi tényállás-kiegészítés abban a vonatkozásban, hogy a III. rendű vádlott a sértett által is elismerten 918.002 forint túlmunkadíj kifizetésére vált jogosulttá.
- [12] Ezért a Legfőbb Ügyészség indítványozta, hogy a harmadfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást állítsa helyre akként, hogy a másodfokú bíróság általi tényállás-változtatásokat - a túlmunkadíjra vonatkozó megállapítás kivételével - mellőzze.

III.

- [13] A Kúria a másodfellebbezést a Be. 599. § (1) bekezdése alapján, a Be. 617. §-ára tekintettel nyilvános ülésen bírálta el.
- [14] A nyilvános ülésen a Legfőbb Ügyészség képviselője a fellebbezést, valamint a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatában foglaltakat fenntartotta. Álláspontja szerint a másodfokú ítélet tényállása részben megalapozatlan, a másodfokú bíróság téves következtetést vont a vádlott tudattartalmára

vonatkozóan. Az elsőfokú bíróság jutott helyes következtetésre. Indítványozta, hogy a Kúria a másodfokú ítéletet változtassa meg akként, hogy a III. rendű vádlottat érintő tényállási pont az elsőfokú bíróság ítéletében foglaltaknak feleljen meg. A vádlottat mondja ki bűnösnek a Btk. 376. § (1) bekezdésébe ütköző, és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő bűnsegédként elkövetett, nagyobb vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetében, és ezért bocsássa próbára, rendelkezzen a vagyonek kobzásáról és a bűnügyi költség megfizetéséről is.

- [15] A III. rendű vádlott védője perbeszédében a másodfokú bíróság döntését érdemben helyesnek tartotta, azonban arra utalt, hogy valójában két munkakör volt, amit az I. rendű vádlottnak be kellett töltenie. Ha ezt a két munkakört két külön személlyel tölti be a társaság, akkor két bért kell kifizetni; ehhez képest azonban nem vagyoni hátrányt, hanem vagyoni előnyt eredményezett, hogy a két munkakört ugyanaz a személy töltötte be. A III. rendű vádlott tudata pedig legfeljebb arra terjedhetett ki, hogy kevesebb pénzt kapott, mint amennyit megérdemelt.
- [16] A védő kiemelte, hogy az eljárás során készült egy összehasonlító táblázat, ami pontonként sorra vette, hogy mikben tért el egymástól a III. rendű vádlott által betöltött két munkakör. A tényállást ezért helyesbíteni indítványozta azzal, hogy a két feladatkör nem volt azonos, és a vádlott az egyik feladatkört munkaidőn kívüli időben látta el. A III. rendű vádlott a megbízási szerződés megkötésekor még a megyei önkormányzatnál állt közalkalmazotti jogviszonyban, és emellett látta el az I. rendű vádlott melletti személyi asszisztensi feladatokat, ami később sem változott. A III. rendű vádlott mindig ugyanazt csinálta, ugyanúgy vette fel a bért. Az, hogy közel egy évvel később munkaszerződést is kötöttek vele, nem alapozhatja meg a büntetőjogi felelősséget; a III. rendű vádlott tudattartalma nem terjedhetett ki arra, hogy ettől kezdve magatartásával vagyoni hátrány okozásához nyújt segítséget.
- [17] Az ügyészségi fellebbezésben hivatkozott e-mail a védő álláspontja szerint a büntetőeljárásban nem használható fel, mert annak utolsó módosítása a gépnapló szerint 1601. évből származik. Így nem lehet megállapítani, hogy mikor készült az e-mail.
- [18] A védő szerint a III. rendű vádlott tekintetében hiányzik a cselekmény társadalomra veszélyességének tudata is, mert az nem veszélyes a társadalomra, ha valaki két munkáért két díjazást kap. Ezért a tényállás helyesbítése mellett a másodfokú ítéletet helybenhagyására tett indítványt.
- [19] A III. rendű vádlott felszólalásában megismételte, hogy rengeteg munkát végzett, bűncselekményt nem követett el, s ezért a másodfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.

IV.

- [20] Az ügyészség által a III. rendű vádlott terhére bejelentett másodfellebbezés nem alapos.
- [21] A Kúria mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a bejelentett fellebbezés alapján helye van-e harmadfokú eljárásnak. Ennek a törvényi előfeltétele - az első- és másodfokú ítélet közötti eltérés a bűnösség kérdésében - teljesült. A vádlott felmentése a bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntette kapcsán - az e bűncselekmény miatti, első fokon történt elítélése ellenében - a Be. 615. § (1) bekezdése és (2) bekezdés b) pontja alapján a harmadfokú eljárást lehetővé tette. A bejelentett fellebbezés ezt az ellentétes rendelkezést támadja, ekként a Be. 615. § (3) bekezdés a) pontjában, valamint (5) bekezdésében meghatározott feltétel is teljesült.
- [22] A Kúria a Be. 618. § (1) és (2) bekezdése szerinti terjedelemben felülbírált a megtámadott másodfokú ítéletet, valamint az azt megelőző első- és másodfokú eljárást.
- [23] A felülbírálat tárgya értelemszerűen és főszabályként először az eljárási szabályok - azon belül a feltétlen, majd az ún. relatív hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabályok - megtartása, ezt követően pedig a tényállás megalapozottsága.

- [24] Rendes jogorvoslat (így harmadfokú felülbírálat) esetében azonban az eljárási szabályok megtartásának vizsgálatát egy vonatkozásban megelőzi a tényállás megalapozottságának vizsgálata.
- [25] Az indokolási kötelezettség teljesítése ugyanis nyilvánvalóan a megalapozott, illetve megalapozottá vált tényállás tekintetében vizsgálható (felülvizsgálati eljárásban mindez közömbös, mivel a tényállás megalapozottságának kérdése érinthetetlen).
- [26] Mindezek előrebecsítésével (és sorrendjében) a Kúria a felülbírálat során nem észlelt olyan - a Be. 607. § (1) bekezdése, illetve a Be. 608. § (1) bekezdése szerinti - eljárási szabálysértést, amely feltétlen hatályon kívül helyezési okot képez, az ügy érdemi elbírálását kizárja (ilyenre egyébként a felek sem hivatkoztak).
- [27] Az első- és a másodfokú bíróság az eljárást a perjogi szabályokat betartva folytatta le.
- [28] A felülbírálat ezt követő szempontja, hogy a másodfokú ítélet tényállásának a fellebbezéssel érintett része megalapozott-e.
- [29] A Be. 619. § (1), illetve (3) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság a határozatát akkor alapíthatja a másodfokú ítélet alapját képező tényállásra,
- ha az további bizonyítás felvétele nélkül is megalapozott,
- vagy az iratok alapján azzá tehető, s ekként a helyes tényállás megállapítható, avagy a helytelen ténybeli következtetés kiküszöbölhető.
- [30] A harmadfokú bíróság értelemszerűen azt vizsgálja, hogy a másodfokú bíróság által - az általa tett kiegészítésekkel és helyesbítésekkel - irányadónak tartott tényállás megalapozott-e.
- [31] Ezalatt értendő az elsőfokú ítélettel megállapított és a másodfokú bíróság által - akár javítás nélkül is - megalapozottnak tartott tényállás, valamint a másodfokú bíróság általi módosítás (javítás) helyénvalósága.
- [32] Főszabályként a másodfokú bíróság határozatát az elsőfokú ítélettel megállapított tényállásra alapítja [Be. 619. § (1) bekezdés].
- [33] A tényálláshoz kötöttség elvi indokát a Be. 167. § (3) és (4) bekezdése [1998. évi XIX. törvény 78. § (2) és (3) bekezdése] adja, ami szerint
- a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyító ereje,
- a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli,
- és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg.
- [34] Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése, és védett a mikénti mérlegelése.
- [35] Kivételesen a Be. felment e kötöttség alól és megengedi, hogy a másodfokú bíróság a tényállást kiegészítse vagy helyesbítse, vagy eltérő tényállást állapítson meg, és ez alapján határozzon.
- [36] Ennek elsődleges és általános feltétele, illetve indoka, hogy a tényállás nem megalapozott. E kérdésben a bíróságnak egyértelműen rögzítenie kell az álláspontját.
- [37] Ha a tényállás részben megalapozatlan, akkor van szó kiegészítésről (ami a hiányzó ténymegállapítás pótlása), vagy helyesbítésről (ami a meglévő ténymegállapítás módosítása, mellőzése) [Be. 593. § (1) bekezdés a) pont].
- [38] Ez történhet az iratok tartalma, ténybeli következtetés vagy bizonyításfelvétel útján, és a bíróság eltérően értékelheti azzal a ténnyel kapcsolatos bizonyítékokat, amire bizonyítást vett fel [Be. 593. § (2) bekezdés].
- [39] Viszont a kiegészítés, helyesbítés csak a meglévő tényállásba illeszkedő ténymegállapítást eredményezhet, attól eltérőt nem.
- [40] Következésképpen, ha a tényállás megalapozatlansága ezúton kiküszöbölhetetlen, akkor az szükségszerűen hatályon kívül helyezést eredményez.
- [41] Ez alól egy kivétel van: ha eltérő tényállás állapítható meg az iratok tartalma, ténybeli következtetés vagy bizonyításfelvétel útján, és annak alapján a vádlott felmentésének vagy az eljárás megszüntetésének van helye [Be. 593. § (1) bekezdés b) pont]. Ennek az sem akadálya, hogy a

másodfokú bizonyítás alapján megállapított új tények ellentétbe kerülnek az elsőfokú tényállás egyéb részeivel.

- [42] Ebben a kivételes esetben ugyanis mód van olyan ténnyel kapcsolatos bizonyítékok eltérő értékelésére is, amire a másodfokú bíróság bizonyítást nem vett fel. Ez esetben tehát nem érvényesül a Be. 593. § (2) bekezdése szerinti korlát.
- [43] E rendelkezés indoka, hogy feleslegessé teszi az ítélet hatályon kívül helyezését akkor, amikor a megalapozatlanság kiküszöbölése a megismételt eljárásban amúgy is a vádlott felmentését, az eljárás megszüntetését eredményezné.
- [44] A bizonyítékok eltérő értékelésével kapcsolatos korlátozás feloldása pedig azért szükséges, mert ellenkező esetben a másodfokú bizonyítással érintett, illetve nem érintett tények együttes értékelése, és így eltérő tényállás megállapítása gyakorlatilag lehetetlen lenne.
- [45] Következésképpen az eltérő tényállás és a bizonyítékok eltérő értékelése különböző.
- [46] Ha eltérő tényállás megállapítására van törvényi lehetőség, akkor az magában foglalja a bizonyítékok eltérő értékelését, a teljes felülmérlegelést.
- [47] Ugyanakkor eltérő tényállás megállapításának törvényi lehetősége nélkül a bizonyítékok eltérő értékelése csak korlátozott törvényi lehetőség, ugyanis annak eredménye összhangban kell álljon a módosítandó tényállással.
- [48] Az eltérő tényállás megállapításának szintén alapvető feltétele, hogy maga a tényállás megalapozatlan legyen (BJD 8349.).
- [49] Ha pedig a tényállás megalapozott, akkor még felmentő határozat érdekében sem lehet eltérő tényállást megállapítani pusztán a bizonyítékok eltérő értékelésével (BJD 7761., 8377.).
- [50] Ez a jogi tartalom áll mindazon sommás megállapítás háttérében, miszerint a mérlegeléssel megállapított tényállás támadása a bizonyítékok felülmérlegelésével, illetve annak útján nem lehetséges.
- [51] Ezek a felülbírálati tényjavítás törvényi előírásai, keretei, korlátai.
- [52] A másod- és harmadfokú bíróság számára egyaránt adott a megalapozatlanság vizsgálatának törvényi lehetősége, és ugyanaz értendő a megalapozatlanság okai alatt [Be. 592. § (1)-(2) bekezdés].
- [53] A megalapozatlanság közvetlen kiküszöbölésének (a reformációs jogkörnek) azonban eltérő a terjedelme:
 - a másodfokú bíróság akár (a törvényi korlátok között felülmérlegeléssel) eltérő tényállást is megállapíthat [Be. 593. § (1) bekezdés b) pont, és (3) bekezdése, a már említettek szerint];
 - a harmadfokú bíróság viszont a tényállást csupán kiegészítheti (az abból hiányzó ténymegállapításokat pótolhatja) és helyesbítheti (a meglévő ténymegállapítást módosíthatja, mellőzheti).
- [54] A két terjedelem közti különbség lényege, hogy a kiegészítés, helyesbítés csak a meglévő tényállásba illeszkedő ténymegállapítást eredményezhet, attól eltérőt nem.
- [55] Ami pedig nem tartozik a harmadfokú bíróság - másodfokú bírósághoz képest - szűkebb reformációs jogkörébe, az értelemszerűen a hatályon kívül helyezési (kasszációs) döntési jogkörbe kerül [Be. 625. § (4) bekezdés].
- [56] Ezzel összefüggő lényeges különbség továbbá, hogy a másodfokú bíróság a tényállást akár tárgyaláson felvett tanú-, szakértő- stb. bizonyítás alapján is kiegészítheti, harmadfokú bíróság viszont csupán az iratok alapján, illetve ténybeli következtetés útján egészítheti ki a tényállást, tehát személybizonyítást nem folytathat (nyilvános ülésen erre nincs lehetősége).
- [57] A Be. 615. § (6) bekezdése szerint a (másod)fellebbezésben bizonyítást indítványozni, új tényt állítani vagy új bizonyítékra hivatkozni nem lehet, a Be. 619. § (2) bekezdése szerint a harmadfokú bírósági eljárásban bizonyításnak nincs helye.
- [58] Mindezek után, illetve ismeretében jelen ügyre vonatkozóan a Kúria az alábbiakat rögzíti.
- [59] A másodfokú bíróság tényállás-javítási lehetősége akkor nyílik meg, ha az elsőfokú bíróság által

megállapított tényállás részben megalapozatlan. Megalapozatlanság hiányában ítéletét az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra köteles alapítani [Be. 591. § (1) bekezdés], míg a teljes megalapozatlanság kötelezően az ítélet hatályon kívül helyezéséhez, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasításához vezet (Be. 610. §).

- [60] Jelen esetben a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú ítélet III. rendű vádlottat érintő része részben megalapozatlan, ennek mibenlétét pedig felderítetlenségben és téves ténybeli következtetésben határozta meg (másodfokú ítélet 8. oldal ötödik bekezdés).
- [61] Felderítetlenség esetén a tényállásból olyan releváns tény megállapítása hiányzik, aminek a vádlott büntetőjogi felelőssége kapcsán jelentősége van, és a tény megállapításához szükséges adatok az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékokból kitűnnek. Jelen ügyben ennek kapcsán a másodfokú bíróság a vádlott rendkívüli munkavégzése tényének, és túlmunkájának díjazására való jogosulttá válásával egészítette ki a tényállást, és orvosolta az általa vélt megalapozatlanságot.
- [62] A felderítetlenséggel szemben, téves ténybeli következtetés esetén van ténymegállapítás, azonban az hibás (logikai) gondolatmeneten alapul, s ekként maga a ténymegállapítás is téves. Jelen ügyben másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállásban rögzített egyéb tényekből tévesen állapította meg, hogy a III. rendű vádlott tudott az I. rendű vádlott vagyonkezelői kötelezettségszegéséről, illetve arról, hogy ezáltal vagyoni hátrány keletkezik. Ezt pedig arra alapította, hogy a III. rendű vádlott rendkívül sokat, gyakran munkaidőn kívül is dolgozott, a sértett által is elismerten jogosulttá vált túlmunkadíjra, s ekként önmagában a kettős jogviszony tényének ismeretéből nem következik a hűtlen kezelés tényállási elemeire vonatkozó tudata.
- [63] A tudattartalomra vonatkozó ténymegállapítás valójában mindig közvetett bizonyítási tevékenység, arra a külvilágban megnyilvánuló tényekből vonható - ténybeli, azaz tényeken alapuló - következtetés. Jelen ügyben azonban a másodfokú bíróságnak erre nem volt ténybeli alapja; sem a nagy mennyiségű munkavégzés ténye, sem a III. rendű vádlott által felvett összegnél nagyságrendileg kisebb túlmunkadíjra való jogosultság elismerése nem ad alapot arra, hogy a másodfokú bíróság a III. rendű vádlott tudattartalmára vonatkozó ténymegállapítást megváltoztassa.
- [64] Téves jogalkalmazás történt tehát, amikor a másodfokú bíróság a Be. 592. § (1) bekezdés c) pontja alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást módosította, mert annak törvényi előfeltétele, a megalapozatlanság nem állt fenn; az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás nem volt sem felderítetlen, sem megalapozatlan.
- [65] Az elsőfokú ítéletben megállapított tényállástól - a törvényi előfeltételek hiányában - történő olyan eltérés, amely a másodfokú bíróság hibás elvi kiindulásából a felülbírált tényállás egy részének indokolatlan kirekesztése által valósul meg, viszont éppen a másodfokú ítélet tényállásának megalapozatlanságát eredményezi. A törvénysértéssel így előállott megalapozatlanság a harmadfokú eljárásban a másodfokú ítélet felülbírálata során a törvénysértéssel mellőzött tényeknek a felülbírált ítéleti tényállás részének tekintése által kiküszöbölhető (EBH 2015.B.14.I.).
- [66] Ugyanakkor a megállapított tényállást ért védelmi támadás sem alapos.
- [67] Az elsőfokú bíróság ítéletében tényként állapította meg, hogy a III. rendű vádlott munkaköre döntéselőkészítőként lényegében azonos volt a megbízási szerződés alapján végzett személyi asszisztensi feladatokkal, azaz az I. rendű és III. rendű vádlottak ugyanazon feladatok ellátására két munkaszerződésnek minősíthető szerződést kötöttek. Az elsőfokú bíróság e ténymegállapításának alapjaként bizonyítást folytatott le, és azt részletesen megindokolta (elsőfokú ítélet 71. oldal utolsó bekezdés). Ezen, a másodfokú bíróság által is megalapozottnak talált ténymegállapítástól eltérő tény rögzítésére a harmadfokú eljárásban nincs törvényes lehetőség.
- [68] Ekként a Kúria - a másodfokú bíróság téves ténybeli következtetését helyesbítve, és a szükségtelen tényállás-kiegészítéseket mellőzve - a Be. 619. § (3) bekezdése szerint akként vette alapul a tényállást, hogy az a másodfokú bíróság általi kiegészítések és helyesbítés mellőzésével az elsőfokú bíróság által megállapítottal egyező tartalmú, és határozatát erre a tényállásra alapította.
- [69] Megjegyzi a Kúria, hogy mindez nem eltérő tényállás megállapítását jelenti a részéről (amelyre a

harmadfokú eljárásban nincs törvényi lehetőség), hanem a másodfokú bíróság tényállásbeli módosításának eljárásjogi szempontból történő felülbírálatát, és a másodfokú eljárásban vétett törvénytörés orvoslását.

- [70] A vádlott bűnössége azonban e tényállás alapján sem állapítható meg.
- [71] Ennek kapcsán a Kúria előrebocsátja, hogy a bűnösség alanyi oldalon eltérően alakulhat a tárgyi oldalon azonos cselekményt megvalósító vádlottak esetében. Jelen ügyben erről van szó.
- [72] A kifizetések jellegének megítélése során alapvető jelentősége van annak, hogy az I. rendű vádlott által a III. rendű vádlott részére - az általa kibocsátott számlák alapján - kifizetni rendelt pénz a vádbeli időszak egészében közpénz volt; az előbb a Megyei Önkormányzat, majd 2012. január 1-jétől közvetlenül az állam tulajdonát képezte (elsőfokú ítélet 4. oldal ötödik és 5. oldal utolsó bekezdése). Az államháztartásból származó kifizetések szigorúan szabályozottak, aminek célja a biztonság. Ekként a kifizetés nem gazdasági, hanem államháztartási kérdés, és nem akként vetődik fel, hogy az gazdaságilag megéri-e.
- [73] A jogszabályellenes többletkifizetés, és így a vád tárgyává tett magatartás is büntetendő, valamint a társadalomra veszélyes; ekként amiatt fennáll a tettes - jelen ügyben az I. rendű vádlott - felelősége.
- [74] A III. rendű vádlott alanyi bűnösségének megítélése kapcsán azonban alapvető jelentősége van annak, hogy e vádlott már a vádbeli időszakot megelőzően, 2009. május 15. napjától közalkalmazotti jogviszonyban állt a megyei önkormányzatnál, amiért havi 196.000 forint díjazásban részesült. Ennek fennállása során, 2009. október 1. napjától kötötte meg az I. rendű vádlott (a Zrt. nevében) és a III. rendű vádlott a személyi asszisztensi feladatok ellátására vonatkozó megbízási szerződést, majd mindkettő párhuzamosan fennállt a III. rendű vádlott közalkalmazotti jogviszonyának 2010. július 31. napján való megszűnéséig. Utóbbival egy időben kötött munkaszerződést a III. rendű vádlott a Zrt.-vel, kezdetben ugyancsak 196.000 forint/hó munkabért kikötve, és ettől kezdve, azaz 2010. augusztus 1. napjától vált - az ügyészi álláspont szerint - bűnös tevékenységgé a megbízási szerződés alapján történő további számlakibocsátás és annak alapján történt kifizetés.
- [75] A fenti - az irányadó ítéleti tényállásból is kitűnő - adatok alapján megállapítható, hogy a vád tárgyává tett időszakot megelőzően már volt egy párhuzamos jogviszony, amikor is a III. rendű vádlott ugyan formailag két kifizetőtől (egyrészt közvetlenül a megyei önkormányzattól, másrészt egy, a megyei önkormányzat 100%-os tulajdonában álló cégtől) kapott díjazást ugyanazért a munkáért. Ezt azonban az ügyészség sem tekintette bűncselekménynek. A vád tárgyát kizárólag az azt követő párhuzamosság képezte, noha kezdetben még a III. rendű vádlott által megkapott összeg is változatlan, a korábbival azonos összegű volt. A III. rendű vádlottat munkaszerződés alapján megillető munkadíj csak 2011. június 1. napjától emelkedett 350.000 forint/hó összegre, ami azonban már közömbös.
- [76] A vádlott tehát a munkájáért - két jogviszonyból fakadóan - munkabért kapott a vád tárgyává tett időszakot megelőzően is, és ugyanazért a munkáért ugyanazt a bért kapta 2010. július 31-ét követően, a terhére rótt kifizetési időszakban is. Ez pedig - nem a jogellenes kifizetésről rendelkező kifizető, hanem a kifizetés jogosultja, címzettje oldalán - megteremti a társadalomra veszélyességben való tévedés alapját.
- [77] A III. rendű vádlott egyszerre volt pozitív jog (a munka ellenében való bérfizetés) jogosultja, illetve negatív jog (a jogellenes kifizetés büntetőjogi tilalma) kötelezettje. Magatartása kétségkívül nem felelt meg a jogszabályoknak, azonban ebben a helyzetben - a fent kifejtettek szerint - alapos oka volt tévednie ennek társadalomra veszélyességében.
- [78] Kiemeli a Kúria, hogy az ügy megítélése kapcsán közömbös, s ekként nem mond ellent a fentieknek az ügyészség másodfellebbezésében hivatkozott e-mail tartalma sem.
- [79] E levelet kétségkívül a III. rendű vádlott írta, hiszen azt maga is a sajátjának ismerte el (elsőfokú ítélet 21. oldal első bekezdés), és abban valóban szó esik arról, hogy a III. rendű vádlott tud a szerződés valamiféle leplezendő, jogellenes tartalmáról. Az azonban - már csak a 2009. november

3-i keletkezési idejéből is okszerűen következően - nem a 2010. augusztus 1. napjától előállott joghelyzet jogellenességére, hanem a 2009. október 1. napjától hatályos megbízási szerződésre vonatkozott, és az tűnik ki belőle, hogy a III. rendű vádlott is tisztában volt azzal, miszerint a megbízási szerződés valójában munkaszerződést leplez. Az ezzel kapcsolatos kötelezettségszegés azonban önmagában a vád szerint sem állt összefüggésben vagyoni hátrány okozásával, hanem az csak utóbb, azzal következett be, hogy a III. rendű vádlott a közalkalmazotti jogviszonyának megszűnése után, az azzal párhuzamosan létrejövő munkaviszonya alatt is bocsátott ki számlákat a megbízási szerződés alapján.

- [80] Vagyoni hátrányt nem eredményező kötelezettségszegés nem lehet hűtlen kezelés alapja, mint ahogy jogellenességének felismerése sem jelentheti azt, hogy annak alapján a III. rendű vádlottnak egy 9 hónappal később, egy újabb szerződés megkötése után létrejött joghelyzet jogellenességéről is tudnia kellett.
- [81] Ekként tehát az elsőfokú ítéletben rögzítettekkel azonos tényállás alapján a III. rendű vádlott bűnösségének hiányára vonható következtetés. Nem mond ennek ellent, hogy így a tényállás része azon megállapítás is, miszerint „a III. rendű vádlott a számlák kiállítása révén nyújtott segítséget a bűncselekmény elkövetéséhez” (elsőfokú ítélet 7. oldal harmadik bekezdés). A III. rendű vádlott ugyanis - a kifejtettek szerint - valóban segítséget nyújtott az I. rendű vádlottnak a bűncselekmény elkövetéséhez; ebbéli magatartásának társadalomra veszélyessége kapcsán azonban tévedésben volt.
- [82] A Btk. 20. § (2) bekezdése szerint nem büntethető, aki a büntetendő cselekményt abban a téves feltevésben követi el, hogy az a társadalomra nem veszélyes, és erre a feltevésre alapos oka van.
- [83] Jelen esetben ez a helyzet. A III. rendű vádlott 2010. augusztus 1-től ugyanazon munkáért - az arra jogosult megbízó, illetve munkáltató által létrehozott szerződések alapján - a korábbiakkal azonos bért kapott. A kettős jogviszonyból eredő államháztartási kifizetés társadalomra veszélyessége kapcsán - erre tekintettel - alappal lehetett tévedésben, amiatt még gondatlanság sem terheli.
- [84] Ekként a Debreceni Ítéltábla ugyan téves indokolással, de érdemben helyesen mentette fel a III. rendű vádlottat az ellene hűtlen kezelés büntette miatt emelt vád alól. A felmentés jogcíme azonban helyesen nem a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja (bűncselekmény hiánya), hanem a Btk. 20. § (2) bekezdésére tekintettel a Be. 566. § (1) bekezdés d) pontja (büntethetőséget kizáró ok).

V.

- [85] Mindezek alapján a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét a III. rendű vádlott tekintetében a Be. 623. §-a alapján helybenhagyta.

Budapest, 2019. február 5.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Somogyi Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Székely Ákos s.k. bíró

A Debreceni Ítéltábla Bf.II.771/2017/38. számú ítélete a Kúria Bhar.III.1.546/2018/3. számú végzésével III. rendű vádlott tekintetében 2019. február 5. napján jogerős.

Dr. Márki Zoltán s.k.
a tanács elnöke

Kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző